

Dodávky elektřiny nejenom v PRECHEZA a.s. / 2. část

Faktury za elektřinu, změny dodavatele, o energetice v poslední době...

Protože jsem si v minulých dvou číslech udělal v rozsáhlých článcích poměrně slušnou přípravku, tímto článkem bych už jen rád „doklepl“ jakési souhrnné informace o tom, co všechno najdete na svých fakturách za energie (v tomto článku se budu systematicky věnovat elektřině – pokud by zároveň mělo být pojednáno i o plynu a teple, mohli bychom naše Noviny Precheza směle přejmenovat např. na „Malý energetik“, takže máme zase zaděláno na další pokračování...). A protože se v uplynulém měsíci staly na trhu s energiemi některé zvláštnosti, pokusím se o komentář k aktuálnímu dění.

Takže jak jsem už poměrně rozsáhle rozebíral v minulých článcích, distribuce elektřiny do vašeho odběrného místa má dvě části – jsou to dodávka komodity (silové elektřiny, energie jako takové) obchodníkem a služby s dodávkami souvisejícími, které primárně zajišťuje a účtuje distributor. Cena komodity je tržní, ceny distribučních služeb jsou regulované (zejména Cenovými rozhodnutími Energetického regulačního úřadu, která jsou vydávána ročně vždy k 30. 11. s cenami regulovaných položek pro následující kalendářní rok). Nutno ještě dodat, že pro domácnosti (ale funguje to i pro malé společnosti) jsou uzavírány tzv. „sruženky“ = smlouvy o sružených službách spojených s dodávkami elektřiny – tyto smlouvy s vámi, jakožto koncovými odběrateli, uzavírá obchodník s elektřinou, který je zároveň ve smluvním vztahu s místně příslušným distributorem – dodávku elektřiny do vašeho odběrného místa (OM) tak zajišťuje obchodník, který dodává silovou elektřinu a má s distributorem nasmlouvanou službu její dodávky do vašeho koncového OM. Fakturu za sružené služby vám pak vystavuje obchodník, jsou na ní kromě ceny komodity uvedeny právě ceny veškerých regulovaných položek. Nutno dodat, že rozsah fakturace je poměrně striktně nastaven legislativou...

Nebudu se zabývat všemi obecnými povinnými údaji pro faktury, kde velká důležitost je věnována identifikaci odběrného místa (každé OM je jednoznačně identifikováno tzv. EANem (European Article Number), pak musí být uvedena adresa OM, identifikátory vlastníka OM), následují energetické údaje, jako jsou velikosti jističů, počet fází, zvolená distribuční sazba, údaje o stavech počítadel/spotřebách, údaje o předcházejících spotřebách/fakturacích, informace o energetickém mixu, atd., dále nastavené parametry fakturace a způsobu plateb, zálohových plateb, daňový přehled... Je toho opravdu mnoho, co na každé faktuře povinně být uvedeno musí. Ve velké většině pro domácnosti probíhá fakturace ročně, kdy se platí 11 zálohových faktur s cenou nastavenou na základě spotřeby z minulého fakturačního období (roku) a po ukončení celoroční se dofakturovává za celé období – vzniká přeplatek či nedoplatek. Většinou nás tak zajímá ani ne tak celkový vývoj naší spotřeby, ale jaký budeme mít přeplatek či nedoplatek...

Takže když dostaneme do ruky fakturu s vyúčtováním, dodávky elektřiny jsou kvantifikovány množstvím dodané elektřiny v daném fakturačním období – počet kilowatthodin nebo případně megawatthodin (jen jiný násobitel). První položkou tedy je cena silové elektřiny: spotřebovaná energie x cena od vašeho obchodníka (jednotková cena

je uvedena v Kč/MWh). Pokud máte nějaké speciální sazby pro tzv. vysoký a nízký tarif – pro příznání takové sazby musejí být splněny technické podmínky – jsou spotřeby v jednotlivých tarifech účtovány zvlášť. Dále může být vyúčtována i tzv. „stálá platba“ – de facto cena za to, že máte OM resp. že obchodník dodává do vašeho OM (tato položka je uvedena v Kč/měsíc). Uvedené platby bývají u některých obchodníků označovány jako „obchodní část“. Součástí platby za silovou elektřinu obchodníkovi je i platba daně z elektřiny (jednotková cena je v Kč/MWh).

Dalšími položkami jsou (může být označeno jako „distribuční část“): platba za jistič (podle vaší nastavené distribuční sazby – cena je v Kč/měsíc), cena za distribuci elektřiny (podle vaší nastavené distribuční sazby – jednotková cena je v Kč/MWh a souvisí s technickými ztrátami energie, které jsou spojeny s dodávkou elektřiny do vašeho OM, čím vyšší je cena energie obecně, tím vyšší bývá cena za tuto položku...), cena za systémové služby (jednotková cena je

dy), poslední položkou ve vaší faktuře je platba za obnovitelné zdroje energie (OZE) – ta je poněkud komplikovanější: platba v daném měsíci je buď podle jističe (počet měsíců x fáze x jistič x jednotková cena dle cenového rozhodnutí v Kč/A/měsíc) nebo podle spotřebovaných technických jednotek (spotřeba x jednotková cena dle cenového rozhodnutí v Kč/MWh resp. Kč/kWh) – pro výpočet se používají dva způsoby, pro fakturaci plateb za OZE se vždy použije menší z částek, tedy ta, která je pro zákazníka výhodnější.

Tak, to je k jednotlivým položkám podle mě všechno. Patří se ještě dodat, že málokdo z vás má výročí smlouvy k 1. 1., tzn. fakturace probíhá k nějakému jinému datu (u mě doma to je například 11. 12.). Proto ve fakturách bývají spotřeby rozděleny – pro každý rok jsou minimálně odlišné distribuční regulované ceny dané cenovým rozhodnutím. Další segmenty ve fakturách mohou vzniknout v okamžiku, kdy v nastavení pro vaše odběrné místo děláte jakékoli změny – velikosti

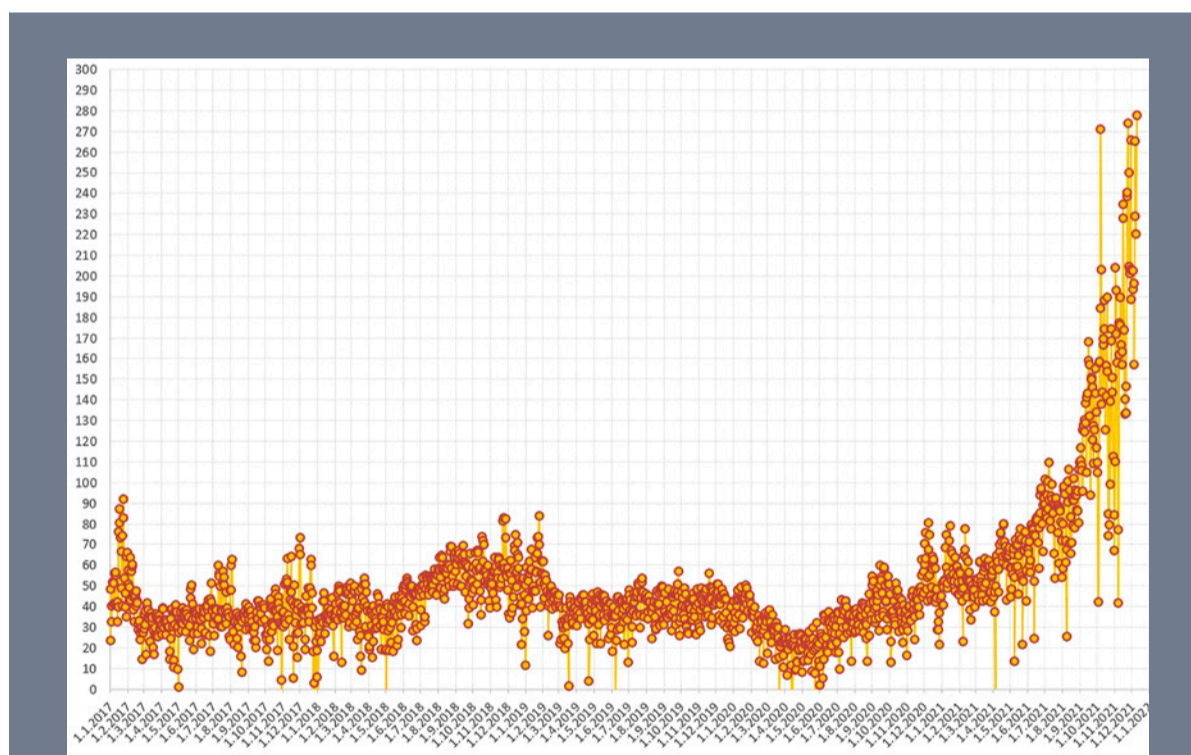
Foto: INGMAGE

ENERGY entity s.r.o., COMFORT ENERGY s.r.o., Energie ČS, a.s., Europe Easy Energy a.s., X Energie, s.r.o. (všechny subjekty k 13.10.2021), Kolibřík energie, a. s. (k 15.10.2021), Ray Energy a.s. (k 16.11.2021). Zákazníkům byla podle energetického zákona zahájena dodávka elektřiny dodavatelem poslední instance, pokud nepodali žádost o tzv. zrychlenou změnu dodavatele. Co se vlastně stalo? Je zapotřebí uvést, že výše jmenovaní obchodníci patřili mezi tzv. alternativní dodavatele elektřiny, kteří většinou nemají vlastní výrobní zdroje, a musejí tak pro zákazníky nasmlouvanou elektřinu zajišťovat na velkoobchodním trhu s využitím nějakého obchodního modelu. Pak hodně záleží na tom, jaký konkrétní obchodní model obchodníci

dějším nákupem (rizikovější). Tohle funguje docela dobře v časech, kdy cena energie na trhu klesá nebo je alespoň více či méně předvídatelně stabilní. Jenže letos cena elektřiny na trhu zejména během září „vyskočila“ do nebetých výšin... S cenou energie na burze souvisejí také poplatky, které obchodníci musejí mít v rozsahu svých nasmlouvaných dodávek vložené jako jistinu u institucí (OTE, burzy...). Takže, s ohledem na nastavený obchodní model pravděpodobně některým obchodníkům prostě nestačily prostředky...

Krátce bych se vrátil k dodávkám poslední instance – podle legislativy musí být zajištěno pro všechny zákazníky – odběratele elektřiny (v plynu je tomu jinak...) ode dne následujícího po dni ukončení činnosti obchodníka původního; dodávky poslední instance (DPI) jsou na 6 měsíců a za ceny, které se počítají podle cenového vzorce v legislativě navázaného na ceny elektřiny za posledních 6 měsíců – proto se ceny DPI nemusejí zdát až tak hrozné, např. ve srovnání s cenami, které dnes nabízejí svým novým zákazníkům obchodníci – pro nové zákazníky totiž obchodníci nemají zajištěnu žádnou energii a musejí ji tedy na trhu pořizovat za aktuálních cenových podmínek. Přesto pokud máte aktuálně dodávky v režimu poslední instance – nespolehejte na to, že 6 měsíců je dlouhá doba a zajistíte si nového obchodníka co nejdříve. Kdo ví, co bude za 6 měsíců – mohlo by se snadno stát, že se do obtíží dostanou další obchodníci a „velcí“ hráči na trhu budou muset plnit svoje legislativní povinnosti DPI a nebudou přijímat nové zákazníky...

A proč došlo k takovému obrovskému nárůstu ceny? Odpověď na tuto otázku je poměrně komplikovaná a snesla by samostatný minimálně odstavec – zkusím to ale maximálně zkrátit: energie prostě není. V rámci zelené strategie European Green Deal (EGD) mají být postupně odstavovány uhelné zdroje, jaderné zdroje (které jsou systematicky bezemisní) také úplně protěžované nejsou, energii z OZE zatím neumíme moc efektivně ukládat, a tak když přestane na chvíli foukat (letos na začátku podzimu nefoukalo na větrné parky v Severním moři řádově měsíce!) nebo nesvítl sluníčko tak jak bychom potřebovali (větru a dešti poručit ani dnes fakt neumíme), výsledek se dostavil. Energie, která je na trhu, je drahá. A bude hůř...

Vývoj ceny silové elektřiny na denním trhu 1. 1. 2017–8. 12. 2021 (pxe.cz, www.eex.com)

v Kč/MWh a souvisí s činnostmi, kterými provozovatel přenosové soustavy (ČEPS) zajišťuje chod trhu s elektřinou – například zajištění stabilního přenosu elektřiny, udržování rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po elektřině...), dále poplatků za činnosti OTE (jednotková cena je v Kč/OM/měsíc a zahrnuje v sobě poplatky Operátorovi trhu s energií (OTE) za činnosti související se zúčtováním odchylek, za činnosti OTE související s výplatou a administrací podpory z podporovaných zdrojů a poplatků na činnost Energetického regulačního úřadu podle nařízení vlá-

dy, distribučních sazeb apod. Pak musí být vždy k datu změny proveden odečet a související položky v návaznosti po částech vyúčtovány/vyfakturovány. Většina obchodníků už dnes nabízí zákaznické účty ve svých webových aplikacích, v blízké budoucnosti toto bude i legislativním standardem.

V uplynulém měsíci jste nejspíše zaznamenali, a některých z vás se to možná i přímo týká, že někteří obchodníci zkrachovali, resp. „pozbyli možnost dodávat elektřinu“. V průběhu času to byli obchodníci: BOHEMIA

využívají, jaký mají risk management, resp. jak velkou část energie pro svoje zákazníky obchodník zajistí (koupí) na trhu v okamžiku podpisu smlouvy se zákazníkem. Velkým problémem dodávek energií je zpožděné plnění – obchodník s vámi sice má fixovanou cenu např. na 3 roky, ale to je poměrně dlouhá doba, na trhu se v mezičase může stát cokoliv. Pokud obchodník v okamžiku podpisu smlouvy s vámi celý objem zajistí, neměl by se dostat do problému. Jenže, část zisků alternativních obchodníků bývá návazně na zpožděné plnění spojena i s poz-